Հաստատում եմ՝
Ավանդական բժշկության
համալսարանի ռեկտոր
Ն.Խ.Սարիբեկյան
«11» 05 2015 թ.

ԿՐԵԴԻՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԿԱՐԳ

I.Ընդհանուր դրույթներ

1. Սույն կարգը սահմանում է Ավանդական բժշկության համալսարանում անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրերի՝ կրեդիտային հենքով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման միասնական կանոնները:
2. Կարգը ներառում է ուսումնական գործընթացի կազմակերպման ընթացակարգերը, գիտելիքների ստուգման և գնահատման համակարգը, ակադեմիական առաջադիմության չափանիշները, ինչպես նաև ամփոփիչ ատեստավորման կազմակերպման ընթացակարգը:
3. Կարգում տրված են նաև կրեդիտային համակարգում գործածվող առանձին տերմինները, նկարագրված են համակարգի բնութագրիչները, բնորոշ գործառույթները և ընթացակարգերը:

II.Կրեդիտային համակարգի հիմնադրույթները

Համաեվրոպական ECTS /Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման եվրոպական համակարգ/ կրեդիտային համակարգի հետևյալ հասկացությունները և դրույթներն ընդունված են Հայաստանի բարձրագույն կրթության համակարգում և գործում են ԱԲՀ անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրում:

1. ***Կրթական վերջնարդյունքն*** այն է, ինչ պետք է գիտենա, հասկանա և (կամ) կարողանա անել ուսանողն առանձին դասընթացի, կրթական մոդուլի կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի ավարտին: Կրթական վերջնարդյունքը զուգակցվում է համապատասխան գնահատման չափանիշով, որը հնարավորություն է տալիս դատել ծրագրով սահմանված կրթական վերջնարդյունքի ձեռքբերման վերաբերյալ: Կրթական վերջնարդյունքը և գնահատման չափանիշը միասին սահմանում են կրեդիտի շնորհման պահանջները:
2. ***Կարողունակությունը /կոմպետենցիան/*** գիտելիքի, ընկալման, ունակությունների և հմտությունների դինամիկ համակցություն է, որի ձևավորումը կրթական ծրագրի հիմնական նպատակն է: Այն կարող է լինել ընդհանրական վերջնարդյունք /ԸՎ/, ընդհանուր մասնագիտական վերջնարդյունք /ԸՄՎ/, և մասնագիտական վերջնարդյունք /ՄՎ/:
3. ***Կրթական (ուսումնական) մոդուլը*** ուսումնական ծրագրի ամենափոքր, համեմատաբար ինքնուրույն

միավորն է, որի համար կրեդիտ է տրվում: Կրթական մոդուլի ուսուցման տևողությունը 1 կիսամյակ է՝ դրանով սահմանված կրթական արդյունքների պարտադիր գնահատմամբ: Կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտներն ուսանողին շնորհվում են ամբողջությամբ, այլ ոչ թե առանձին մասերով:

4. *ECTS կրեդիտը դասընթացը (կրթական մոդուլը)* ավարտելու և դրա ելքային կրթական արդյունքները ձեռք բերելու համար ուսանողից պահանջվող ուսումնառության ժամաքանակով արտահայտված բեռնվածքի չափման համընդունելի միավոր է, որը տրվում է ուսանողին դասընթացով նախանշված կրթական արդյունքների դրական գնահատումից հետո:

5. *ECTS կրեդիտի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- ECTS կրեդիտով սահմանվող ուսումնական բեռնվածքը ներառում է ուսանողի լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն իրականացվող բոլոր տեսակի ուսումնական աշխատանքները, այդ թվում՝ մասնակցությունը դասախոսություններին, սեմինար և գործնական պարապմունքներին, լաբորատոր աշխատանքներին և պրակտիկաներին, քննություններին նախապատրաստվելը և դրանք հանձնելը, անհատական հետազոտությունը և այլն,
- կրեդիտը չափում է ուսանողի միայն ուսումնական բեռնվածքը և չի գնահատում դասընթացի կամ կրթական մոդուլի բարդության աստիճանը, մակարդակը կրթական ծրագրում կամ ուսանողի կողմից դրա յուրացման որակը (գնահատականը),
- կրեդիտը ուսանողին տրվում է միայն կրթական մոդուլով նախանշված կրթական վերջնարդյունքների գնահատման անցումային շեմը հաղթահարելուց հետո: Ուսանողը վաստակում է կրթական մոդուլին հատկացված կրեդիտների լրիվ քանակը՝ քննական արդյունքների (գնահատականների կամ թվանշանների) հետ միասին,
- ECTS կրեդիտը չի չափում դասախոսի ուսումնական գործունեության (դասավանդման) աշխատածավալը: Այն չափում է ուսանողի ուսումնական աշխատանքի (ուսումնառության) ծավալը,
- կրեդիտը չի փոխարինում թվանշաններով ուսանողի գնահատմանը, իսկ ուսանողի վաստակած կրեդիտների քանակը չի որոշվում նրա ստացած թվանշաններով (գնահատման միավորներով),
- կրեդիտը չի չափում ուսանողի ստացած գիտելիքի որակը, որը չափվում է գնահատականներով: Կրեդիտային և գնահատման համակարգերի միջև փոխադարձ ներգործության որևէ կապ չկա:

6. *Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգը* եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում գործող ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ակադեմիական կրեդիտների միջոցով ուսումնառության արդյունքների հաշվառման, կուտակման և փոխանցման համակարգ է, որտեղ համապատասխան որակավորումը շնորհվում է կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ բովանդակության և քանակի ձեռքբերումից հետո: Կրեդիտների փոխանցման և կուտակման ECTS համակարգը միասնական համաեվրոպական կրեդիտային համակարգ է, որը նախատեսված է Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում ուսանողների ձեռք բերած կրթական արդյունքների չափման, պաշտոնական ճանաչման և բուհից բուհ փոխանցումը դյուրացնելու համար:

7. *ECTS համակարգի կարևորագույն հատկանիշներն են.*

- կիսամյակը, ուսումնական տարին կամ ուսումնառության լրիվ ծրագիրը հաջողությամբ ավարտելու համար ուսանողը պետք է վաստակի կրթական ծրագրով սահմանված կրեդիտների անհրաժեշտ քանակը,

- կրեդիտներ հատկացվում են կրթական ծրագրի՝ գնահատման ենթակա բոլոր բաղկացուցիչներին՝ դասընթացներին, կրթական մոդուլներին, պրակտիկաներին,
- կրթական ծրագիրը և դրա առանձին բաղկացուցիչները բնութագրող բոլոր պայմանները՝ ծրագրի նպատակը և ավարտական պահանջները, դասընթացների ելքային կրթական արդյունքները և հատկացված կրեդիտները, ուսումնառության, դասավանդման և գնահատման մեթոդները և այլն, հրապարակվում են նախապես և հասանելի են դրանցից օգտվողներին (ուսանողներին և դասախոսներին):

8. *Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները.*

1. Կրեդիտային համակարգի հիմնական գործառույթները երկուսն են՝

ա) *կրեդիտների փոխանցում.*

այս գործառույթը ենթադրում է ուսումնական ծրագրի (պլանի) բոլոր դասընթացների և կրթական մոդուլների աշխատածավալների արտահայտում կրեդիտների օգնությամբ, ինչը հնարավոր է դարձնում կրեդիտներով չափված կրթական արդյունքի փոխանցումը ծրագրերի և բուհերի միջև,

բ) *կրեդիտների կուտակում.*

այս գործառույթի իրականացումը ենթադրում է կրթական կրեդիտների աստիճանական կուտակման գործընթացի առկայություն, ինչն իրականացվում է ուսանողի անհատական ուսումնական ծրագրի օգնությամբ:

Նշված գործառույթները բնութագրվում են մի շարք հատկանիշներով և ուղեկցվում համապատասխան ընթացակարգերով:

2. Կրեդիտների փոխանցման գործառույթի հիմնական հատկանիշներն են.

- գործում են մոդուլացված ուսումնական ծրագրեր, որոնց բոլոր բաղադրամասերի (դասընթացներ, կրթական մոդուլներ, պրակտիկաներ և այլն) աշխատածավալները տրված են ուսանողի լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն աշխատանք) արտահայտող ECTS կրեդիտներով,
- կրեդիտներով արտահայտված կրթական արդյունքների փոխադարձ ճանաչման և որոշակի թվով կրեդիտների՝ ծրագրից ծրագիր փոխանցման (տեղափոխման) հնարավորություն նույն բուհի ներսում կամ բուհերի միջև՝ ընդունող ծրագրի պահանջներին համապատասխան:

3. Կրեդիտների կուտակման գործառույթի հիմնական հատկանիշներն են.

- պարտադիր և ընտրովի դասընթացներից բաղկացած ուսումնական ծրագրեր, որոնցից յուրաքանչյուրի յուրացման հաջորդականությունը սահմանվում է դասընթացների նախապայմաններով:

III. Կրեդիտային համակարգի հիմնական նորմերը ՀՀ բուհական համակարգում

1. Տարեկան աշխատածավալը և ուսումնական բեռնվածությունը

- ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգում բոլոր կրթական աստիճաններում առկա ուսուցմամբ ուսանողի տարեկան ուսումնական բեռնվածությունը սահմանվում է 1800 ժամ, որը համարժեք է 60 ECTS կրեդիտի:

- ECTS կրեդիտը համարժեք է ուսանողի 30 ժամ լրիվ (լսարանային, արտալսարանային և ինքնուրույն) ուսումնական բեռնվածությանը:
- Ուսումնական տարվա տևողությունը 40 շաբաթ է, որից 34-ը տրամադրվում է ուսումնական պարապմունքներին: Ուսումնական գործընթացը կազմակերպվում է 2 կիսամյակով՝ /աշնանային և գարնանային/: Ըստ այդմ, կիսամյակի ուսումնական պարապմունքների տևողությունը սահմանվում է 17 շաբաթ:
- Ուսանողի շաբաթական ուսումնական լրիվ բեռնվածության առավելագույն չափը 45 ժամ է, որը համարժեք է 1,5 ակադեմիական կրեդիտի, շաբաթական լսարանային բեռնվածությունը կազմում է 30 ժամ:
- Առկա ուսուցման համակարգում ընդգրկված ուսանողը կիսամյակում պետք է ունենա 30 կրեդիտ ուսումնական բեռնվածություն (10% թույլատրելի շեղումով), իսկ մեկ ուսումնական տարում՝ 60 կրեդիտ:
- Բացառիկ դեպքերում, ուսման բարձր առաջադիմություն ցուցաբերած ուսանողը, համապատասխան թույլտվության դեպքում, կարող է ստանձնել լրացուցիչ ուսումնական բեռնվածություն:

2. *Կրթական ծրագրերի աշխատածավալը*
- Անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրի ուսումնական լրիվ աշխատածավալը «Բուժական գործ» մասնագիտության համար 360 կրեդիտ է, իսկ «Ստոմատոլոգիա» մասնագիտության համար՝ 300 կրեդիտ:
- Կրթական ծրագրերում ներառված դասընթացները կամ կրթական մոդուլները ներկայացվում են հատկացված կրեդիտների հետ միասին:

3. *Կրեդիտների հատկացումը*
- Կրթական ծրագրի առանձին դասընթացներին /մոդուլներին/ կրեդիտների հատկացումը ելնում է մոդուլով սահմանված կրթական արդյունքին հասնելու համար ուսանողից պահանջվող միջին աշխատաժամանակի /լրիվ ուսումնական բեռնվածության/ իրատեսական կանխատեսումից:
- Դասընթացի ծրագիրը մշակող ուսումնական ստորաբաժանումը՝ ամբիոնը, այնպես է պլանավորում ուսանողի ուսումնական աշխատանքը, որ դրա կատարման համար պահանջվող ժամաքանակը համապատասխանի դասընթացին հատկացված կրեդիտների ժամային համարժեքին:
- Կրթական մոդուլին հատկացվող կրեդիտները պետք է ունենան ամբողջական արժեքներ՝ ուսումնական ծրագրի մանրատվածության վտանգից խուսափելու և դասընթացների ընտրությունը (այդ թվում նաև այլ կրթական ծրագրերից) դյուրացնելու նպատակով:
- Ուսանողի կողմից ծրագրի ընդհանուր կրթական արդյունքներին համապատասխան կարողությունների ձեռքբերումը հաստատվում է ծրագրի ավարտից հետո կազմակերպվող ամփոփիչ ատեստավորմամբ /ավարտական քննությամբ/:

4. *Դասընթացները և կրթական մոդուլները*
- Ուսումնական պլանում ներառված դասընթացները կամ կրթական մոդուլները ներկայացվում են հատկացված կրեդիտների հետ միասին:
- Մեծածավալ դասընթացներն անհրաժեշտության դեպքում բաժանվում են 1 կիսամյակ տևողությամբ առանձին կրթական մոդուլների:

- Դասընթացները /կրթական մոդուլները/ ըստ յուրացման բնույթի բաժանվում են 2 հիմնական խմբի՝
  ա) պարտադիր դասընթացներ, որոնց յուրացումն ամրագրված է որոշակի կիսամյակներում,
  բ) լրացուցիչ դասընթացներ, որոնք առաջարկվող ցանկից ընտրում է ուսանողը, իսկ դրանց յուրացման կիսամյակը կարող է լինել ինչպես ամրագրված, այնպես էլ ազատ:

5. *Գնահատման համակարգը*
   - Ուսանողների գիտելիքների գնահատման համակարգը պետք է ունենա գնահատման և նշագրման հստակ և հրապարակված չափանիշներ:
   - Օգտագործվող գնահատման սանդղակը պետք է հնարավորություն տա առանց դժվարության հաշվարկելու կիսամյակի և ուսումնառության ողջ շրջանի ընթացքում ուսանողի վաստակած վարկանիշային միավորները՝ միևնույն ծրագրում ընդգրկված տարբեր ուսումնական բեռնվածություն ունեցող ուսանողների առաջադիմությունները համեմատելու համար:
   - Օգտագործվող գնահատման սանդղակը պետք է հնարավորություն տա հաշվարկելու ուսանողի միջին որակական գնահատականը կիսամյակի և ուսումնառության ցանկացած ժամանակահատվածի համար՝ ուսանողի բացարձակ առաջադիմության չափման համար:
   - Գնահատականները կարող են կատարվել թվային և տառային նշագրումով:
   - Գնահատման եղանակից և գնահատականների նշագրման

IV. Ուսանողի գիտելիքների ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգ

1. ԱԲՀ-ում գործում է ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոն համակարգը, որի կիրարկման հիմնական նպատակներն են՝
   ա) ուսումնական կիսամյակի ընթացքում գիտելիքների անընդհատ ստուգման և գնահատման օգնությամբ կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը, ուսումնառության գործընթացում ներմուծել մրցակցության տարրեր և բարելավել դասահաճախումները,
   բ) ընթացիկ քննությունների և ստուգումների իրականացման օգնությամբ բարելավել դասընթացի արդյունարար գնահատման հիմնավորվածությունն ու արժանահավատությունը՝ գիտելիքների գնահատման գործընթացում հաշվի առնելով ուսումնառության տարբեր բաղադրիչները:

2. *Գիտելիքների գնահատումը (ստուգումը) ներառում է հետևյալ բաղադրիչները.*
   ա) դասընթացին ուսանողի մասնակցության գնահատում՝ դասահաճախումների հաշվառման օգնությամբ,
   բ) դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) ենթաբաժինների յուրացման ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (միջանկյալ քննություններ և ստուգարքներ),
   գ) ամբողջ դասընթացի կամ ուսումնական մոդուլի եզրափակիչ գնահատում քննաշրջանում, ինչը ենթադրում է դասընթացի կամ կրթական մոդուլի համար սահմանված կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերման մակարդակի գնահատում:

դ) ստուգման արդյունքների ինտեգրում՝ դասընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի, միջանկյալ և եզրափակիչ գնահատումների հիման վրա դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականի ձևավորում:

ե) Ուսանողների գիտելիքները գնահատվում են 100 միավորանոց համակարգով, որն ըստ քննական և ստուգարքային առարկաների բաշխվում է հետևյալ կերպ.

Գնահատման ձևավորման բաղադրիչներ

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ	ԲԱՂԱԴՐԻՉԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	%
	ՀԱՃԱԽՈՒՄՆԵՐ	20%
	ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐԻ I ԵՎ II ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՍՏՈՒԳՈՒՄ (ԲԱՆԱՎՈՐ ԿԱՄ ԹԵՍՏ)	40%
	ԱՄՓՈՓԻՉ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՍՏՈՒԳԱՐՔ	40%

Քննական առարկաների
գնահատման գործոնները և դրանց կշիռները

1.	Հաճախումներ	20 %	20 միավոր
2.	Միջանկյալ քննություններ	40 %	40 միավոր
3.	Ամփոփիչ քննություն	40 %	40 միավոր
Ընդամենը		100 %	100 միավոր

Ստուգարքային առարկաների
գնահատման գործոնները և դրանց կշիռները

1.	Հաճախումներ	20 %	20 միավոր
2.	Առաջին միջանկյալ ստուգարք	40 %	40 միավոր
3.	Երկրորդ միջանկյալ ստուգարք	40 %	40 միավոր
Ընդամենը		100	100 միավոր

3. Ելնելով մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների (ուսումնական մոդուլների) աշխատածավալից, պարապմունքի ձևից, դասավանդման մեթոդներից և հաշվի առնելով դասընթացի կարևորությունն ուսանողի մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձևավորման մեջ՝ դասընթացներն ըստ գնահատման ձևի բաժանվում են 2 խմբի՝

ա) եզրափակիչ գնահատումով դասընթացներ,

բ) առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացներ:

4. *Գնահատման մեթոդաբանությունը*

4.1.Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացը քննաշրջանի ընթացքում անցկացվող եզրափակիչ քննության հետ մեկտեղ նախատեսում է 2 ընթացիկ (միջանկյալ) քննություն: Ընթացիկ քննությունները կարող են անցկացվել բանավոր կամ գրավոր /այդ թվում՝ նաև թեստային տարբերակ/՝ ելնելով առարկայի առանձնահատկությունից:

- Եզրափակիչ գնահատումով դասընթացից (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը /միավորը ($Գ_{արդ}$) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ըստ հետևյալ բաղադրամասերի՝

  ա) դասընթացի լսարանային պարապմունքներին ուսանողի մասնակցության աստիճանից, որը լիարժեք իրականացնելու դեպքում ուսանողը վաստակում է 20 միավոր: Դասընթացին ուսանողի մասնակցության $Գ_{մաս}$ միավորը որոշվում է ստորև բերված սանդղակի չափանիշներին համապատասխան.

Ուսանողների հաճախումների գնահատման սանդղակ

Դասընթաց. մասնակց. %	Հատկացված միավոր	34ժ.	51ժ.	68ժ.	85ժ.	102ժ.	136ժ.
		Բացակ.	Բացակ.	Բացակ.	Բացակ.	Բացակ.	Բացակ.
100-97	20-19	0-1	0 -2	0-2	0-2	0-3	0-4
96-94	18-17	2-0	3-0	3-4	4-5	4-6	5-8
93-91	16-15	3-0	4-0	5-6	6-7	7-9	9-12
91-89	14-13	4-0	5-6	7-8	8-10	10-12	13-16
90-88	12-11	5-0	7-8	9-10	11-13	13-15	17-20
87-ից ցածր	0	6 և ավել	9 և ավել	11 և ավել	14 և ավել	16 և ավել	21 և ավել

Ծանոթություն.

- 1 անհարգելի բացակայությունը համարժեք է 1 ակադեմիական ժամի
- Դասընթացից 30% և ավելի բացակայության դեպքում ուսանողը չի թույլատրվի մասնակցելու ամփոփիչ ստուգարքին կամ քննությանը:

  բ) ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 միջանկյալ ստուգարքների և քննությունների արդյունքներից ($ՀՔ_{միջ}$), որոնցից յուրաքանչյուրին՝ հատկացվում է 20 միավոր,

Միջանկյալ քննության գնահատման սանդղակ

Գնահատականը 10 բալ	Միավորը 0-20
9-10 /գերազանց/	18-20
7-8 /լավ/	14-16
5-6 /բավարար/	10-12
0-4 /անբավարար/	0-9

Միջանկյալ ստուգարքների գնահատման սանդղակ

Գնահատականը 10 բալ	Միավորը 0-40
9-10 /գերազանց/	36-40
7-8 /լավ/	28-32
5-6 /բավարար/	20-24
0-4 /չստուգված/	0-18

գ) եզրափակիչ քննության արդյունքից ($Ք_{եզր}$), որը կարող է գնահատվել մինչև 40 միավոր:

Եզրափակիչ քննության գնահատման սանդղակ

Գնահատականը 10 բալ	Միավորը 0-40
9-10 /գերազանց/	36-40
7-8 /լավ/	28-32
5-6 /բավարար/	20-24
0-4 /անբավարար/	0-18

Գնահատման բալային համակարգ

Միավոր	Գնահատականը	
87-100	«Գերազանց»	«10» -- 94-100 « 9 » -- 87-93
71-86	«Լավ»	« 8 » -- 79-86 « 7 » -- 71-78
58-70	«Բավարար»	« 6 » -- 65-70 « 5 » -- 58-64
57 և ցածր	«Անբավարար»	« 4 » -- 57
45-57	«Անբավարար», վերահանձնման հնարավորություն	
45-ից ցածր	« Անբավարար», ծրագրի պարտադիր կրկնում	

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման առանձին բաղադրամասերով վաստակած միավորների գումար՝

$$Գ_{արդ} = Գ_{մաս} + \sum Ք_{մնջ.} + Ք_{եզր}:$$

Ըստ այդմ, եզրափակիչ գնահատումով դասընթացն ունի գնահատման հետևյալ սխեման, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով).

Գնահատման բաղադրամասը	$Գ_{մաս}$	$Ք_{ընթ1}$	$Ք_{ընթ2}$	$Ք_{եզր}$	$Գ_{արդ}$
Միավորը	20	20	20	40	100

4.2. Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացը գնահատվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 միջանկյալ ստուգումների (գնահատումների) արդյունքներով: Միջանկյալ ստուգման ձևն ընտրում է դասընթացը կազմակերպող ամբիոնը:

- *Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացից* (ուսումնական մոդուլից) ուսանողի ստացած արդյունարար (կիսամյակային) գնահատականը/միավորը ($Գ_{արդ}$) ձևավորվում է կիսամյակի ընթացքում՝ ըստ հետևյալ բաղադրամասերի՝

ա) դասընթացի լսարանային պարապմունքներին ուսանողի մասնակցության աստիճանից՝ $Գ_{մաս}$, որը լիարժեք իրականացնելու դեպքում ուսանողը կարող է վաստակել 20 միավոր: Մասնակցության աստիճանը գնահատվում է համաձայն վերոնշյալ ուսանողների հաճախումների գնահատման սանդղակի,

բ) ուսուցանվող նյութի՝ ուսանողի կողմից յուրացման աստիճանի ստուգման նպատակով անցկացվող 2 միջանկյալ ստուգումների արդյունքներից ($\sum U_{ընթ}$), որոնցից յուրաքանչյուրին հատկացվում է առավելագույնը 40 միավոր:

Միջանկյալ ստուգարքների գնահատման սանդղակ

Գնահատականը՝ 10 բալ	Միավորը՝ 0-40
9-10 /գերազանց/	36-40
7-8 /լավ/	28-32
5-6 /բավարար/	20-24
0-4 /չստուգված/	0-18

Դասընթացի (ուսումնական մոդուլի) արդյունարար գնահատականը/միավորը հաշվարկվում է որպես գնահատման առանձին բաղադրամասերով վաստակած միավորների գումար՝

$$Գ_{արդ} = Գ_{մաս} + \sum U_{ընթ}:$$

Ըստ այդմ, առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացն ունի գնահատման հետևյալ սխեման, որտեղ տրված են գնահատման առանձին բաղադրամասերի համար սահմանված հնարավոր առավելագույն միավորները (բոլոր բաղադրամասերը գնահատվում են ամբողջ միավորներով).

Գնահատման բաղադրամասը	$Գ_{մաս}$	$U_{միջ1}$	$U_{միջ2}$	$Գ_{արդ}$
Միավորը	20	40	40	100

Ստուգարքով ավարտվող առարկայից դրական միավոր ստացած ուսանողների ամփոփիչ միավորը ձևավորվում է ընթացիկ երկու ստուգումների արդյունքների միջին թվաբանականով:

- Պրակտիկաները գնահատվում են ստուգարքի ձևով:

4.3. *Միջանկյալ և եզրափակիչ քննությունների կազմակերպումը*

- Միջանկյալ և եզրափակիչ քննությունների /ստուգումների ենթակա ուսումնական նյութի բովանդակությունը, քննությունների ձևերը, հարցաշարերը և ժամանակացույցը, ինչպես նաև

գնահատման մեթոդներն ու չափանիշները տրամադրվում են ուսանողներին նախապես:

- Միջանկյալ և եզրափակիչ քննությունների ժամանակացույցները կազմում են ֆակուլտետները, հաստատվում են ուսումնական աշխատանքների գծով պրոռեկտորի կողմից:
- Միջանկյալ քննությունները և ստուգումներն անց են կացվում ուսումնառության կիսամյակի 8-9-րդ և 16-17-րդ շաբաթներում: Միջանկյալ ստուգարքներն անց են կացվում առարկայի՝ դասացուցակով հատկացված ժամերին կամ դասերից հետո՝ ֆակուլտետի դեկանի որոշմամբ:
- Եզրափակիչ քննություններն անց են կացվում կիսամյակային քննաշրջաններում՝ 18-21-րդ շաբաթներում:
- Քննության/ստուգարքի ավարտից հետո քննությունն ընդունած դասախոսը քննական ամփոփագիրը նույն օրը ներկայացնում է դեկանատ:
- Բոլոր գրավոր քննությունները և ստուգումները գրանցվում են ուսանողներին տրամադրված սահմանված նմուշի տետրերում:

4.4. *Գնահատման սանդղակը և նշագրումը*

- ԱԲՀ-ում ուսանողի ուսումնառության արդյունքների գնահատման համար կիրառվում է գնահատականների 10 նիշային սանդղակը, որը ներկայացված է ստորև.

Գնահատման նիշային համակարգ

Միավոր	Գնահատականը	
87-100	«Գերազանց»	«10 » - 94-100 « 9 » - 87-93
71-86	«Լավ»	« 8 » - 79-86 « 7 » - 71-78
58-70	«Բավարար»	« 6 » - 65-70 « 5 » - 58-64
57 և ցածր	«Անբավարար»	« 4 » - 57

- Ուսանողի ստուգարքային գրքույկում և դասընթացի քննական ամփոփագրում գնահատման արդյունարար միավորի հետ մեկտեղ փակագծերում նշվում է նաև համապատասխան գնահատականը (օրինակ՝ 10՝ «գերազանց»):
- Դասընթացներից. որոնցից ուսանողը վաստակել է 5-ից ցածր արդյունարար միավոր կամ գնահատվել է *«Չստուգված»,* կրեդիտներ չեն տրվում:

- ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

	Գնահատականի ձևավորումը՝ ելնելով ճիշտ լուծված թեստերի քանակից												
	Ընդհանուր թիվը	դրական (%)								բացասական (%)			
		I	II	գերազանց		լավ		բավարար		անբավարար			
				10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Ստուգում	50	100%		46-50	41-45	36-40	31-35	28-30	26-27	23-25	20-22	16-19	< 15
Ստուգում	100	100%		91-100	81-90	71-80	61-70	56-60	51-55	45-50	40-44	31-39	< 30

Ծանոթություն՝ Միջին թվով մեկ հարցին տրվում է մեկ րոպե ժամանակ:

- Գնահատման վարկանիշային /ռեյտինգային/ համակարգ

Գնահատականները	Ռեյտինգային միավորը	Թվանշանը	Տառային նշանակումը
Գերազանց	96-100 90-95 87-89	4,0 4,0 3,7	A+ A A-
Լավ	80-86 76-79 71-75	3,3 3,0 2,7	B+ B B-
Բավարար	66-70 63-65 58-62	2,3 2,0 1,7	C+ C C-
Անբավարար	57 և ցածր	0	D
Ստուգված	> 58	-	S
Չստուգված	< 57	-	U
Չի ներկայացել	0	-	F

A+, A՝ ուսանողն ազատ տիրապետում է նյութին, հստակորեն պատասխանում է հարցերին, հեշտությամբ համադրում է ուսումնական նյութի տարբեր բաղկացուցիչները, հաջողությամբ կատարում է, ներկայացված առաջադրանքները: Այսինքն, ուսանողը տեսականորեն գերազանց յուրացրել է դասընթացը, կատարել է ուսումնական ծրագրով նախատեսված բոլոր առաջադրանքները, ուսանողի մոտ ձևավորված են գործնական աշխատանքի գերազանց հմտություններ:

A-՝ Ուսանողի գիտելիքները գերազանցում են միջին չափանիշը:

B+, B, B-՝ Ուսանողը ուսումնական նյութի զգալի մասին տիրապետում է դասագրքերի կամ դասախոսությունների մակարդակով, տեսական պատրաստվածության մակարդակը բավականին բարձր է, սակայն վերլուծական ունակությունները բավարար չեն ուսումնական նյութը գերազանց յուրացնելու համար:

C+, C՝ Թեև ուսանողը յուրացրել է ներկայացված նյութի զգալի մասը, սակայն, վերլուծական ապարատն այդքան էլ զարգացած չէ, ուսանողը չի կարողանում հստակորեն պատասխանել դասախոսի հարցերին:

C- գնահատականը նշանակվում է այն դեպքում, եթե ուսանողի գիտելիքները համապատասխանում են տվյալ դասընթացի ուսումնական ծրագրի նվազագույն պահանջներին:

D՝ Ուսանողն ունի որոշակի գիտելիքներ, սակայն դրանք չեն համապատասխանում տվյալ դասընթացի ուսումնական ծրագրի նվազագույն պահանջներին:

F գնահատականը նշանակվում է այն ուսանողներին, ովքեր ընդհանրապես չեն տիրապետում նյութին:

Այն ուսումնական դասընթացները, որոնք գնահատվում են S և U գնահատականներով, (ստուգված/չստուգված) S գնահատականը նշանակում է, որ ուսանողն ունի տվյալ դասընթացից որոշակի գիտելիքներ, որոնք դասախոսը բավարար է համարում ուսումնառության տվյալ մակարդակի համար: Այսինքն, S գնահատականը նշանակվում է այն դեպքում, եթե ուսանողն ապահովում է տվյալ դասընթացի ուսումնական ծրագրով նախատեսված նվազագույն պահանջները: S գնահատականի դեպքում ուսանողը վաստակում է տվյալ դասընթացի համար սահմանված ակադեմիական կրեդիտները:

U գնահատականը նշանակվում է այն դեպքում, եթե ուսանողի գիտելիքները չեն համապատասխանում սահմանված չափանիշներին: Ընդ որում, այդ գնահատականի դեպքում ուսանողը չի ստանում տվյալ դասընթացի համար նախատեսված ակադեմիական կրեդիտները:

V. Ուսանողի ակադեմիական տեղեկագիրը

- Ուսանողի ուսումնական գործունեության արդյունքներն ու առաջադիմության ցուցանիշներն ուսման որոշակի ժամանակահատվածի կամ ողջ շրջանի ընթացքում վավերագրելու համար ԱԲՀ-ի ֆակուլտետները յուրաքանչյուր ուսանողի համար, նրա ընդունման պահից սկսած, վարում են *ակադեմիական տեղեկագիր*, որտեղ յուրաքանչյուր քննաշրջանից հետո գրանցվում են ուսանողի ուսումնասիրած դասընթացները և կրթական մոդուլները, վաստակած կրեդիտները և ստացած արդյունարար գնահատականներն ըստ կրթական մոդուլների և կիսամյակների: Տեղեկագիրն արտացոլում է ուսանողների կատարած ուսումնական աշխատանքի ծավալը և կրթական ձեռքբերումների որակը:
- Ուսանողի վաստակած կրեդիտները վավերագրվում և կուտակվում են նրա ակադեմիական տեղեկագրում ե մնում ուժի մեջ նրա ուսումնառության ողջ շրջանում՝ անկախ ուսումնառության ընդհատումից կամ տվյալ ուսումնական ծրագրի հետագա հնարավոր փոփոխություններից:
- Ուսանողի ուսման առաջադիմության ընդհանրացված արդյունքները ներկայացնելու համար ակադեմիական տեղեկագրում կիսամյակային արդյունքներից հետո նշվում են տվյալ կիսամյակի և մինչև ուսման տվյալ ժամանակահատվածն ուսանողի առաջադիմությունն ամբողջացնող ամփոփիչ տվյալները, որոնք ներառում են հետևյալ 4 քանակական ցուցանիշները՝
  - գումարային կրեդիտների քանակը,
  - գնահատված կրեդիտների քանակը,

- վարկանիշային միավորները,
- միջին որակական գնահատականը:

✓ Գումարային կրեդիտը *(Կ)* կրթական ծրագրի ավարտական պահանջները բավարարելու նպատակով ուսանողի վաստակած կրեդիտների գումարն է:

✓ Գնահատված կրեդիտը *(ԳԿ)* գումարային կրեդիտների այն մասն է, որը գնահատված է թվային միավորներով.

✓ ԳԿ =∑ Կրեդիտ:

✓ *Վարկանիշային միավորը (ՎՄ)* յուրաքանչյուր կրեդիտի համար ուսանողի ստացած գնահատականների գումարն է, որը հաշվարկվում է որպես առանձին դասընթացների (մոդուլների) գնահատված կրեդիտների և դրանց արդյունարար գնահատականների արտադրյալների գումար.

ՎՄ = ∑ Կրեդիտ X $Գ_{արդ}$՝

որտեղ $Գ_{արդ}$ տվյալ ուսումնական մոդուլից ստացված արդյունարար գնահատականն է:

- Միջին որակական գնահատականը *(ՄՈԳ)* կրեդիտներով կշռված գնահատականների միջինն է, որը հաշվարկվում է վարկանիշային միավորները գնահատված կրեդիտների գումարի վրա բաժանելով (արդյունքը կլորացվում է 1/100-ի ճշտությամբ).

ՄՈԳ=ՎՄ/ ԳԿ:

- Հաշվառվում և ակադեմիական տեղեկագրում գրանցվում են կիսամյակային (հաշվարկված առանձին կիսամյակի համար) և արդյունարար (հաշվարկված ուսման տվյալ շրջանի համար) վարկանիշային միավորները և ՄՈԳ-երը:

VI. Ուսման առաջադիմությունը

- Ըստ ուսման առաջադիմության՝ ուսանողները դասակարգվում են՝ *առաջադիմող, փորձաշրջանի կարգավիճակում գտնվող* և *հեռացման ենթակա*:
- Ուսանողը համարվում է առաջադիմող, եթե՝

ա) կիսամյակում ունի 30 կրեդիտ ուսումնական միջին բեռնվածություն (10 % շեղումով),

բ) հավաքել է տվյալ՝կիսամյակի համար ուսումնական ծրագրով սահմանված բոլոր պարտադիր դասընթացների կրեդիտները:

- Ուսանողը համարվում է փորձաշրջանի կարգավիճակում, եթե չի բավարարել նախորդ կետում նշված պայմաններից որևէ մեկը, և ռեկտորատի կողմից նրան թույլ է տրվել մասնակցելու ակադեմիական պարտքերի մարմանը (լուծարքին):
- Փորձաշրջանի կարգավիճակ ունեցող ուսանողին հնարավորություն է տրվում ուղղելու թերացումներն ու բացթողումները և բարձրացնելու ուսման առաջադիմությունը ծրագրի նվազագույն պահանջներին համապատասխան:
- Փորձաշրջանի կարգավիճակում գտնվող ուսանողը համարվում է հեռացման ենթակա, եթե սահմանված ժամկետում դուրս չի գալիս այդ կարգավիճակից: Հեռացված ուսանողի վերականգնումը կատարվում է նույն կիսամյակում՝ ուսումնառության նախորդ ընթացքում վաստակած բոլոր կրեդիտների պահպանմամբ:
- Ուսանողը համարվում է հեռացման ենթակա, ակադեմիական անբավարարա առաջադիմություն

ցուցաբերելու պատճառով՝ կիսամյակի արդյունքներով 12-ից ավել կրեդիտներ կազմող ակադեմիական պարտքերի դեպքում:

VII.Քննությունների վերահանձնումը և դասընթացի կրկնումը

- Վերահանձնումը կազմակերպվում է վերջնական հաշվարկային միավորի հիման վրա և կատարվում է տվյալ կիսամյակի քննաշրջանին հաջորդող երկու վերահանձնումների ժամանակ:
- Վերահանձնումը կազմակերպվում է 1-ին կիսամյակի համար փետրվար-մարտ, իսկ 2-րդ կիսամյակի համար՝ օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին, երկուական փուլերով:
- Կիսամյակի արդյունքներն ամփոփելուց հետո, նախքան վերահանձնումը, ուսումնական մասը ձևավորում է վերահանձնման ենթակա ուսանողների ցանկը, ովքեր ունեն առավելագույնը 12 կրեդիտ կազմող ակադեմիական պարտք, այն հասանելի դարձնելով ուսանողներին և ամբիոններին: 12-ից ավել կրեդիտ կազմող ակադեմիական պարտք ունենալու դեպքում ուսանողը հեռացվում է համալսարանից:
- Վերահանձնումը կազմակերպվում է այն դեպքում, երբ վերջնական վարկանիշային միավորը հավասար է «D»՝ քննության կամ «U»՝ ստուգարքի դեպքում: Այսինքն՝ թվային արժեքով փոքր է 58 միավորից:
- Հարգելի պատճառներով եզրափակիչ քննությանը չներկայացած ուսանողն ակադեմիական պարտքերի մարման շրջանում կարող է հանձնել այն:
- Քննությանը չներկայանալը համարվում է հարգելի միայն այն դեպքում, երբ ուսանողն իրազեկում է դեկանատին, իսկ հիվանդության վերաբերյալ համապատասխան բժշկական տեղեկանքը ներկայացնում է մինչև բուժման շրջանի ավարտի հաջորդ օրը ներառյալ:
- Առանց եզրափակիչ գնահատման դասընթացի գնահատման արդյունարար միավորի նվազագույն 58-ի շեմը չապահովված ուսանողը մասնակցում է ակադեմիական պարտքերի մարմանը՝ վերահանձնելով դասընթացի ողջ նյութը:
- Վերահանձնումների արդյունքներն ամրագրվում են տեղեկագրում:

VIII. Կրթական ծրագրերի ամփոփիչ ատեստավորումը

- Ուսանողի կողմից անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրի ելքային կրթական արդյունքներին համապատասխան մասնագիտական գիտելիքների և կարողությունների ձեռքբերումը հաստատվում է կազմակերպվող մասնագիտական ավարտական ամփոփիչ ատեստավորմամբ:
- Մասնագիտական ամփոփիչ ատեստավորման գնահատումը կատարվում է 10 միավորանոց սանդղակով:
- Ամփոփիչ ատեստավորումներն անցկացվում են ամփոփիչ ատեստավորման հանձնաժողովի կողմից՝ բուհում իրականացվող յուրաքանչյուր մասնագիտական կրթական ծրագրով:
- Ամփոփիչ ատեստավորման վերջնական արդյունքների համաձայն քննական հանձնաժողովը որոշում է կայացնում շրջանավարտներին տալ համապատասխան որակավորում:

IX. Գնահատականի բողոքարկում

1. Ուսանողն իրավունք ունի բողոքարկելու ստացած գնահատականը տեղեկացվելուց հետո 24 ժամվա ընթացքում:
2. Բողոքարկման դեպքում ուսանողը լրացնում և ուսումնական մաս է ներկայացնում բողոքարկման մասին դիմումը:
3. Բողոքարկան մասին դիմումը /թեստի դեպքում կից ներկայացվում է նաև թեստը/ ուսումնական մասը ներկայացնում է ամբիոն՝ քննարկման համար:
4. Գնահատականի բողոքարկումն անցնում է քննարկման հետևյալ փուլերը.
   - ամբիոնի վարիչի կողմից դիմումի քննարկում,
   - ուսումնական մասի վարիչի կողմից քննության օրվա նշանակում և հանձնաժողովի կազմում,
   - քննության կազմակերպում և անցկացում քննող դասախոսի և հանձնաժողովի մասնակցությամբ,
   - քննության անցկացում և արդյունքի հրապարակում:
5. Ուսանողն իրավունք ունի տվյալ դասընթացի գնահատականը բողոքարկել մեկ անգամ:
6. Քննական գործընթացն ամբիոնում պետք է իրականացվի բողոքարկման պահից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
7. Բողոքարկման արդյունքում փոփոխված գնահատականը հաստատվում է բողոքարկման ամբիոնային հանձնաժողովի անդամների ստորագրությամբ:
8. Բողոքարկման արդյունքում փոփոխված գնահատականն արձանագրվում է ամփոփաթերթում:

X. Կրեդիտների փոխանցումը

1. Այլ բուհերից ԱԲՀ անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրերի կրեդիտները փոխանցելի են առանձին դասընթացների, դասընթացների խմբի կամ ուսումնառության որոշակի շրջանների /կիսամյակ, ուս. տարի/ տեսքով: Փոխանցումը կատարվում է ուսանողի հայտի հիման վրա՝ երկու բուհերի փոխադարձ համաձայնությամբ՝ ECTS կրեդիտների փոխանցման կանոնների պահպանմամբ:
2. Այլ կրթական ծրագրերից ԱԲՀ կրթական ծրագիր կրեդիտներ կարող են փոխանցվել, եթե դրանց բովանդակությունները միանման են, կամ առկա են բովանդակային տարբերություններ, սակայն վերջնական կրթական արդյունքները համարժեք են:
3. Այլ բուհում ԱԲՀ ուսանողի ուսումնառության որոշակի շրջանի /կիսամյակ, ուս. տարի/ անցկացման դեպքում այդ ժամանակահատվածի ուսումնառության ծրագիրը դառնում է եռակողմ համաձայնագրի առարկա՝ ուսանողի, ԱԲՀ-ի և ընդունող բուհի միջև:

XI. Ուսումնական խորհրդատուների ծառայությունը

1. Կրեդիտային համակարգով սովորող ուսանողներին ուսման գործընթացում օժանդակելու նպատակով ֆակուլտետները կազմակերպում են ուսումնական խորհրդատուների /կուրատորների/ ծառայություն, որում ընդգրկում են մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական ծրագրերին քաջատեղյակ մասնագետներ:
2. Մասնագիտության կամ մասնագիտությունների խմբի ուսումնական խորհրդատուների թիվը սահմանում է ֆակուլտետը՝ ելնելով տարբեր կրթական ծրագրերում ընդգրկված ուսանողների թվի և ֆակուլտետի դասախոսական ներուժի համաղրումից:

3. Ուսումնական խորհրդատուն իրականացնում է խորհրդատվական ծառայություններ մեկ կամ մի քանի հարակից մասնագիտությունների գծով և հսկում իրեն ամրագրված ուսանողների ուսումնական առաջընթացը նրանց ուսումնառության ողջ շրջանում:
4. Խորհրդատուն ներկայացնում է ուսանողների ուսումնական շահերը, ուսումնական գործընթացի հետ կապված տարաբնույթ հարցերի շուրջ նրանց համար պարբերաբար կազմակերպում խմբային և անհատական խորհրդատվություններ, օգնում դասընթացների ընտրության և անհատական ուսումնական ծրագրերի կազմման գործընթացներում:

XII. Ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները

1. Ուսանողը պարտավոր է՝
   - ծանոթանալ կրեդիտային համակարգով ուսուցման սույն կարգին և խստորեն հետևել դրա պահանջներին,
   - կատարել ուսումնական դասընթացների և քննությունների համար սահմանված պահանջները,
   - կանոնավոր հաճախել իր ուսումնառության ծրագրում ընդգրկված բոլոր դասընթացներին:
2. Ուսանողն իրավունք ունի՝
   - ընտրելու տվյալ մասնագիտության (մասնագիտացման) ուսուցման համար Համալսարանի կողմից առաջադրվող կամընտրական դասընթացներ՝ ուսումնական ծրագրի պահանջներին համապատասխան,
   - միջբուհական փոխանակման և (կամ) ակադեմիական շարժունության ծրագրերի շրջանակներում ուսումնառության որոշակի շրջան (կիսամյակ, ուս. տարի) ուսումնառելու այլ բուհում (ներառյալ՝ օտարերկրյա),
   - փոխադրվելու մեկ այլ բուհ (ներառյալ օտարերկրյա) ՝ համաձայն ՀՀ Կառավարության սահմանված կարգի,
   - ցանկացած կրթական աստիճանում ընդհատելու կամ շարունակելու ուսումնառությունը ԱԲՀ –ում՝ համաձայն գործող կարգի,
   - հիմնավորված կերպով դիմելու և ստանալու իր ակադեմիական տեղեկագիրը՝ ավարտված ուսումնառության կամ ուսումնական ծրագրի չավարտված մասի համար,
   - բակալավրի կամ մագիստրոսի աստիճանը և համապատասխան որակավորումը հաստատող փաստաթղթի (դիպլոմի) հետ միասին ստանալու ՀՀ Կառավարության որոշմամբ հաստատված համաեվրոպական նմուշի դիպլոմի հավելված՝ երկու լեզվով՝ հայերեն և անգլերեն:

XIII. Եզրափակիչ դրույթ

1. Սույն կարգը ԱԲՀ-ում գործողության մեջ է դրվում 2015/16 ուս. տարվանից: